

Quid est, Sequere Dominum? Imitare Dominum, Quid est, Imitare Dominum? Discite a me, quoniam mitis sum et humilis corde. Quia si distribuero omnia mea pauperibus, et tradidero corpus meum ut ardeam, charitatem autem non habeam, nihil mihi prodest. Exhortor ergo Charitatem Vestram ad ipsam charitatem: non autem exhortarer ad charitatem, nisi aliqua charitate. Quod ergo inchoatum est, exhortor ut impleatur; et quod coeptum est, rogo ut perficiatur. Et pro me a vobis rogari quaeso, ut et in me perficiatur quod vos moneo. Omnes enim imperfecti sumus, et ibi perficiemur ubi perfecta sunt omnia. Paulus apostolus dicit: « Fratres, ego me non » arbitror apprehendisse¹. » Ipse dicit, « Non quia jam » acceperim, aut jam perfectus sim². » Et quisquam hominum se audet de perfectione jactare? Imo confiteamur imperfectionem, ut mereamur perfectionem.

SERMO CXLIII³.

De verbis Evangelii Joan. xvi. *Ego veritatem dico vobis, expedit vobis ut ego vadam, etc.*

I. MEDICINA omnium animæ vulnerum, et una propitiatio pro delictis hominum est, credere in Christum: nec omnino quisquam mundari potest, sive ab originali peccato, quod ex Adam traxit, in quo omnes peccaverunt, et filii iræ naturaliter facti sunt; sive a peccatis quæ ipsi non resistendo carnali concupiscentiæ, sed eam sequendo, eique serviendo in flagitiis et facinoribus, addi-

¹ Philip. iii, 13. — ² Ibid. 12. — ³ Alias LX, de verbis Domini.

derunt; nisi per fidem coadunentur et compagentur corpori ejus, qui sine ulla illecebra carnali et mortifera delectatione conceptus est, nec eum in delictis mater in utero aluit, et peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus⁴. In eum quippe credentes, filii Dei fiunt; quia ex Deo nascuntur per adoptionis gratiam, quæ est in fide Jesu Christi Domini nostri. Quapropter, charissimi, merito idem Dominus et Salvator noster hoc unum peccatum dicit, de quo arguit mundum Spiritus sanctus, quia non credit in eum. « Ego, inquit, veritatem dico » vobis, expedit vobis ut ego vadam. Si enim ego non » abiero, Paracletus non veniet ad vos: si autem abiero, » mittam eum ad vos. Et cum venerit ille, arguet mundum de peccato, et de justitia, et de judicio. De peccato quidem, quia non crediderunt in me: de justitia » vero, quia ad Patrem vado, et jam non videbitis me: » de judicio autem, quia princeps hujus mundi judicatus est². »

II. De hoc ergo uno peccato voluit mundum argui, quod non credunt in eum: videlicet quia in eum credendo cuncta peccata solvuntur, hoc unum imputari voluit, quo cætera colligantur. Et quia credendo nascuntur ex Deo, et filii Dei fiunt: « Dedit enim, inquit, illis » potestatem filios Dei fieri, credentibus in eum³. » Qui ergo credit in Filium Dei, in quantum adhæret illi, et fit etiam ipse per adoptionem filius et hæres Dei, cohæres autem Christi, in tantum non peccat. Unde dicit Joannes: « Qui natus est ex Deo, non peccat⁴. » Et ideo peccatum unde mundus arguitur hoc est, quod non credunt in eum. Hoc est peccatum de quo itidem dicit: « Si non venissem, peccatum non haberent⁵. » Numquid

¹ Psal. i, 7, et 1 Petr. ii, 22. — ² Joan. xvi, 7-11. — ³ Joan. i, 12. — ⁴ 1 Joan. iii, 9. — ⁵ Joan. xv, 22.

enim alia innumerabilia peccata non habebant? Sed adventu ejus hoc unum peccatum accessit non credentibus, quo cætera tenerentur. In credentibus autem quia hoc unum defuit, factum est ut cuncta dimitterentur credentibus. Nec ob aliud apostolus Paulus: « Omnes, inquit, » peccaverunt, et egent gloria Dei; ut qui crediderit in » eum, non confundatur¹: » sicut et Psalmus dicit; « Accedite ad eum, et illuminamini, et vultus vestri non » confundentur². » Qui ergo in se gloriatur, confundetur: non enim sine peccatis invenietur. Ille itaque tantummodo non confundetur, qui in Domino gloriatur. « Omnes enim peccaverunt, et egent gloria Dei. » Itaque cum de Judæorum infidelitate loqueretur, non ait: Etenim si quidam illorum peccaverunt, numquid peccatum eorum fidem Dei evacuabit? Quomodo enim diceret: Si quidam illorum peccaverunt; cum ipse dixerit: « Omnes enim peccaverunt? » Sed ait: « Si quidam illorum » non crediderunt, numquid incredulitas eorum fidem » Dei evacuabit? » Ut hoc peccatum expressius demonstraret, quo uno clauditur adversus cætera, ne per Dei gratiam relaxentur. De quo uno peccato per adventum Spiritus sancti, hoc est, per donum ipsius gratiæ quod fidelibus datur, mundus arguitur, dicente Domino: « De » peccato quidem, quia non crediderunt in me³. »

III. Non autem esset meritum grande credentium et beatitudo gloriosa, si semper Dominus in resuscitato corpore humanis oculis appareret. Spiritus ergo sanctus hoc magnum munus attulit credituris, ut eum quem carnalibus oculis non viderent, a carnalibus cupiditatibus mente sobria et spiritualibus desideriis ebria suspirarent. Unde et ille Discipulus, qui se dixerat non crediturum, nisi cicatrices ejus manu tetigisset, cum contrectato

¹ Rom. iiii, 23, et ix, 33. — ² Psal. xxxiii, 6. — ³ Rom. iii, 3.

corpore Domini quasi evigilans exclamasset: « Dominus » meus et Deus meus: » ait illi Dominus: « Quia vidisti » me, credidisti; beati qui non viderunt et crediderunt¹. » Hanc beatitudinem Spiritus sanctus Paracletus attulit, ut ab oculis carnis servi forma remota, quam de Virginis utero accepit, in ipsam Dei formam, in qua Patri æqualis etiam cum in carne apparere dignatus est permansit, purgata mentis acies tenderetur: ut eodem Spiritu repletus Apostolus diceret: « Etsi noveramus Christum secundum carnem, sed nunc jam non novimus². » Quia et carnem Christi non secundum carnem, sed secundum spiritum novit, qui virtutem resurrectionis ejus, non palpando curiosus, sed credendo certus agnoscit: non dicens in corde suo, Quis ascendit in coelum? hoc est Christum deducere; aut, Quis descendit in Abyssum? hoc est Christum a mortuis reducere. « Sed prope est, » inquit, verbum in ore tuo, quia Dominus est Jesus: et » si credideris in corde tuo, quia Deus illum suscitavit a » mortuis, salvus eris. Corde enim creditur ad justitiam, » ore autem confessio fit ad salutem³. » Hæc, fratres, Apostoli verba sunt, ipsius sancti Spiritus sancta ebrietate ructuantis.

IV. Cum ergo hanc beatitudinem, qua non videmus et credimus, nullo modo haberemus, nisi eam a Spiritu sancto acciperemus; merito dictum est, « Expedi vobis, » ut ego vadam. Si enim non abiero, Paracletus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam illum ad vos. » Semper quidem Divinitate nobiscum est: sed nisi corporaliter abiret a nobis, semper ejus corpus carnaliter videremus, et nunquam spiritualiter crederemus; qua fide justificati et beatificati; id ipsum Verbum Deum apud Deum, per quod facta sunt omnia, et quod caro factum

¹ Joan. xx, 29. — ² 2 Cor. v, 16. — ³ Rom. x, 6.

est, ut habitaret in nobis, corde mundato contemplari mereremur. Etsi non manu tangendo, sed corde creditur ad justitiam; recte de justitia nostra mundus arguitur, qui non vult credere nisi quod videt. Ut autem nos haberemus justitiam fidei, de qua mundus argueretur incredulus, propterea Dominus ait, « De justitia, quia » ad Patrem vado, et jam non videbitis me. » Tanquam diceret: Hæc erit justitia vestra, ut credatis in me mediatorem, quem resuscitatum ad Patrem isse certissime habebitis, quamvis eum carnaliter non videatis; ut per ipsum reconciliati, Deum spiritualiter videre possitis. Unde figuram Ecclesiæ gestanti mulieri, cum ei post resurrectionem ad pedes caderet: « Noli me tangere, in- » quit: nondum enim ascendi ad Patrem¹. » Quod mystice dictum intelligitur. Noli me per corporeum contactum carnaliter credere: spiritualiter autem credes, id est, fide spirituali me tanges, cum ascendero ad Patrem. Quia beati qui non vident, et credunt. Et hæc est justitia fidei, qua mundus carens, de nobis qui ea non caremus, arguitur: « Quia justus ex fide vivit². » Sive ergo quia in illo resurgentes, et in illo ad Patrem venientes invisibiliter et in justificatione perficimur; sive quia non videntes et credentes ex fide vivimus, quoniam justus ex fide vivit³: propterea dixit: « De justitia, quia ad Patrem vado, et » jam non videbitis me. »

V. Nec inde se mundus excuset, quod a diabolo impeditur, ne credat in Christum. Credentibus enim princeps mundi mittitur foras, ut jam non operetur in cordibus hominum⁴, quos Christus per fidem cœperit possidere, sicut operatur in filiis diffidentiae⁵, quos ad tentandos et tribulandos justos plerumque concitat. Quia enim

¹ Joan. xx, 17. — ² Habac. ii, 4. — ³ Rom. i, 17. — ⁴ Joan. xii, 31. — ⁵ Ephes. ii, 2.

missus est foras, qui intrinsecus dominabatur, extrinsecus præliatur. Etsi ergo per ejus persecutiones Dominus dirigit mites in iudicio¹; tamen jam ipse hoc ipso quo foras missus est, judicatus est. Et de hoc iudicio mundus arguitur: quia frustra de diabolo quæritur, qui non vult credere in Christum, quem judicatum, id est, foras missum, et propter nostram exercitationem forinsecus oppugnare permissum, non solum viri, sed etiam mulieres, et pueri, et puellæ Martyres vicerunt. Sed in quo vicerunt, nisi in illo in quem crediderunt, et quem non videntes dilexerunt, et quo dominante in cordibus suis pessimo dominante caruerunt? Et hoc totum per gratiam, hoc est, per donum Spiritus sancti. Recte itaque idem Spiritus arguit mundum, et « De peccato, » quia non credit in Christum: « Et de justitia, » quia qui voluerunt crediderunt, quamvis in quem crediderunt non viderunt; et per ejus resurrectionem se quoque in resurrectione perfici speraverunt: « Et de iudicio, » quia ipsi si vellent credere, a nullo impedirentur, « Quoniam princeps hujus mundi jam judicatus est. »

SERMO CXLIV².

De verbis eisdem Evangelii Joan. xvi. *Ipse arguet mundum de peccato, de justitia, et de iudicio.*

I. CUM Dominus et Salvator noster Jesus Christus de adventu Spiritus sancti, quem se missurum esse promisit et misit, multa diceret: ait inter cætera, « Ipse arguet

¹ Psal. xxiv, 9. — ² Alias Lxi, de verbis Domini.

» mundum de peccato, et de justitia, et de judicio. » Neque hoc cum dixisset, sermonem trajecit in aliud: sed ipsa aliquanto expressius insinuare dignatus est. « De peccato quidem, inquit, quia non crediderunt in me: de justitia autem, quia ad Patrem vado: de judicio vero, » quia princeps hujus mundi jam judicatus est¹. » Oboritur ergo nobis intelligendi desiderium, cur peccatum hominum quasi solum esset, non credere in Christum, ita de hoc solo dixit, quod mundum Spiritus sanctus argueret: si autem manifestum est præter hanc infidelitatem alia multa hominum esse peccata, cur de hoc solo mundum Spiritus sanctus arguat. An quia peccata omnia per infidelitatem tenentur, per fidem dimittuntur; propterea hoc unum præ cæteris imputat Deus, per quod fit ut cætera non solvantur, dum non credit in humilem Deum homo superbus? Sic enim scriptum est: « Deus » superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Gratia » quippe Dei, donum Dei est². » Donum autem maximum ipse Spiritus sanctus est; et ideo gratia dicitur. Cum enim omnes peccassent, et egerent gloria Dei³; quia per unum hominem peccatum intravit in mundum, et per peccatum mors, in quo omnes peccaverunt⁴: ideo gratia, quia gratis datur. Ideo gratis datur, quia non quasi merces redditur post discussionem meritorum, sed donum datur post veniam delictorum.

II. De peccato igitur arguuntur infideles, id est, dilectores mundi: nam ipsi significantur mundi nomine. Cum enim dicitur: « Arguet mundum de peccato; » non alio quam quod non crediderunt in Christum. Hoc denique peccatum si non sit, nulla peccata remanebunt, quia justo ex fide vivente cuncta solvuntur. Sed multum

¹ Joan. xvi, 8-11. — ² Prov. iii, 34, et Jacob. iv, 6. — ³ Rom. iii, 23. — ⁴ Id. v, 12.

interest, utrum quisque credat ipsum esse Christum, et utrum credat in Christum. Nam ipsum esse Christum et dæmones crediderunt, nec tamen in Christum dæmones crediderunt. Ille enim credit in Christum, qui et sperat in Christum et diligit Christum. Nam si fidem habet sine spe ac sine dilectione, Christum esse credit, non in Christum credit. Qui ergo in Christum credit, credendo in Christum, venit in eum Christus, et quodam modo unitur in eum, et membrum in corpore ejus efficitur. Quod fieri non potest, nisi et spes accedat et charitas.

III. Quid sibi etiam vult quod ait, « De justitia, quia » ad Patrem vado? » Et primo quærendum est, si de peccato mundus arguitur, cur et de justitia? Quis enim de justitia recte argui possit? An de peccato quidem suo, de justitia vero Christi mundus arguitur? Non video quid aliud possit intelligi: quandoquidem, « De peccato, inquit, quia non crediderunt in me? de justitia vero, quia » ad Patrem vado. » Illi non crediderunt, ipse ad Patrem vadit. Illorum ergo peccatum, ipsius autem justitia. Sed cur in eo solo voluit nominare justitiam, quia vadit ad Patrem? Num non justitia est etiam quod huc venit a Patre? An illa potius misericordia est quod a Patre ad nos venit, justitia vero quod ad Patrem vadit?

IV. Ita, fratres, expedire arbitror, ut in tanta profunditate Scripturarum, in quibus forte verbis absconditum aliquid latet quod opportune aperiendum sit, tanquam simul fideliter inquiramus, ut salubriter invenire mereamur. Cur ergo hanc appellat justitiam quia vadit ad Patrem, et non etiam quia venit a Patre? An quia misericordia est quod venit, ideo justitia est quod vadit? ut et in nobis discamus impleri non posse justitiam, si pigri fuerimus prærogare misericordiam, non quæ nostra sunt quærentes, sed et quæ aliorum. Quod cum monuisset

Apostolus, continuo de ipso Domino conjunxit exemplum : « Nihil, inquit, per contentionem, neque per inanem gloriam; sed in humilitate mentis alter alterum existimantes superiorem sibi; non quæ sua sunt unusquisque intendentes, sed et quæ aliorum. » Deinde statim addidit, « Singuli quique hoc sentite in vobis, quod et in Christo Jesu: qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse æqualis Deo; sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, et habitu inventus ut homo: humiliavit se, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. » Hæc est misericordia, qua venit a Patre. Quæ igitur justitia est, qua vadit ad Patrem? Sequitur et dicit: « Propter quod et Deus eum exaltavit, et donavit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine Jesu omne genu flectatur, coelestium, terrestrium et infernorum, et omnis lingua confiteatur, quia Dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris¹. » Hæc est justitia, qua vadit ad Patrem.

V. Sed si solus vadit ad Patrem, quid nobis prodest? Ut quid ab Spiritu sancto de hac justitia mundus arguitur? Et tamen nisi solus iret ad Patrem, non alio loco diceret: « Nemo ascendit in cœlum, nisi qui descendit de cœlo, Filius hominis qui est in cœlo². » Sed etiam Paulus apostolus dicit: « Nostra enim conversatio in cœlis est³. » Sed quare hoc? Quia item dicit: « Si resurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in dextera Dei sedens; quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram. Mortui enim estis, et vita vestra abscondita est cum Christo in Deo⁴. » Quomodo ergo ille solus? An ideo solus, quia Christus unus est cum omni-

¹ Philip. II, 3-11. — ² Florus ad Galat. III. — ³ Joan. III, 13. — ⁴ Philip. III, 20. — ⁵ Coloss. III, 1-3.

bus membris suis, tanquam caput cum corpore suo? Quæ autem corpus ejus, nisi Ecclesia? Sicut dicit idem doctor: « Vos autem estis corpus Christi, et membra ex parte¹. » Cum ergo nos ceciderimus, et propter nos ipse descenderit, quid est, « Nemo ascendit, nisi qui descendit; » nisi quia nemo ascendit, nisi unum cum eo factus, et tanquam membrum compactus in ejus corpore qui descendit? Sic et Discipulis dicit: « Quia sine me nihil potestis facere². » Aliter est enim unum cum Patre, et aliter unum nobiscum. Unum cum Patre est, quia una substantia est Patris et Filii: unum cum Patre est, quia cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse æqualis Deo. Unus autem nobiscum factus est, quia semetipsum exinanivit, formam servi accipiens: unus nobiscum factus est, secundum semen Abrahamæ, in quo benedicentur omnes gentes. Quod cum commemorasset, ait Apostolus: « Non dicit: Et seminibus, tanquam in multis; sed tanquam in uno, Et semini tuo, quod est Christus³. » Et quia et nos ad id pertinemus quod est Christus, nobis simul incorporatis et illi capiti cohærentibus unus est Christus. Et quia et nobis dicit: « Ergo Abrahamæ semen estis, secundum promissionem hæredes⁴. » Si enim unum est semen Abrahamæ, et illud unum semen Abrahamæ non intelligitur nisi Christus; hoc autem semen Abrahamæ etiam nos sumus: hoc ergo totum, id est, caput et corpus, unus est Christus.

VI. Et ideo nos non debemus ab illa justitia separatos putare, quam Dominus ipse commemorat, dicens: « De justitia, quia ad Patrem vado. » Cum Christo enim et nos resurreximus, et nos cum capite nostro Christo sumus, interim fide et spe: complebitur autem spes nostra in ultima resurrectione mortuorum. Cum autem comple-

¹ I Cor. XII, 27. — ² Joan. XV, 5. — ³ Galat. III, 16. — ⁴ Ibid. 29.

bitur spes nostra, tunc complebitur etiam justificatio nostra. Quam completurus Dominus, quid sperare debeamus, ostendit in carne sua (hoc est, in capite nostro), in qua resurrexit et ascendit ad Patrem. Quia sic scriptum est: « Traditus est propter delicta nostra, et resurrexit propter justificationem nostram¹. » Arguitur ergo mundus « De peccato, » in eis qui non credunt in Christum: « Et de justitia, » in eis qui resurgunt in membris Christi. Unde dictum est: « Ut nos simus justitia Dei in ipso². » Si enim non in ipso, nullo modo justitia. Si autem in ipso, totus nobiscum vadit ad Patrem, et hæc implebitur in nobis perfecta justitia. Propter hoc et « De » judicio » mundus arguitur, « Quia princeps hujus mundi » jam judicatus est: » id est, diabolus princeps iniquorum, qui corde non habitant nisi in hoc mundo, quem diligunt, et ideo mundus vocantur: sicut nostra conversatio in coelis est, si resurrexerimus cum Christo. Ergo quemadmodum nobiscum, id est, cum corpore suo unus est Christus: sic cum omnibus impiis quibus caput est, cum quodam corpore suo unus est diabolus. Quapropter sicut nos non separamur a justitia, de qua Dominus dixit: « Quia ad Patrem vado: » sic impii non separantur ab illo judicio, de quo dixit: « Quia princeps hujus mundi » jam judicatus est. »

¹ Rom. iv, 25. — ² 2 Cor. v, 21.

SERMO CXLV¹.

De verbis Evangelii Joan. xvi. *Usque nunc nihil petiistis in nomine meo. Et de verbis Lucae x. Domine, ecce in nomine tuo et dæmonia nobis subjecta sunt.*

I. SANCTUM Evangelium cum legeretur, audivimus quod modo vere debeat omnem intentam animam movere ad quærendum, non ad deficiendum. Qui enim non movetur, nec mutatur. Sed est motus periculosus, de quo scriptum est: « Ne des ad movendum pedes meos². » Motus autem alius est quærentis, pulsantis, petentis. Quod ergo lectum est omnes audivimus: sed puto quia non omnes intelleximus. Commemorat quod mecum quæritis, mecum petatis, pro quo accipiendo mecum pulsetis. Aderit enim, sicut speramus, gratia Domini, ut, cum volo vobis ministrare, et ego merear accipere. Quid est, obsecro vos, quod Dominum dixisse modo audivimus Discipulis suis? « Usque nunc nihil petiistis in nomine meo³. » Nonne illis Discipulis loquitur, quos cum misisset, data potestate ad prædicandum Evangelium et magna facienda, reversi sunt gaudentes et dixerunt ei: « Domine, ecce in » nomine tuo et dæmonia nobis subjecta sunt⁴? » Recognoscitis, recolitis, quod de Evangelio commemoravi, in omni loco et omni sententia veridico, nusquam falso, nusquam fallente. Quomodo ergo verum est, « Usque » modo nihil petiistis in nomine meo: et Domine, ecce in

¹ Alias III, inter editos ex MSS. Carthusiæ majoris. — ² Psal. lxxv, 9. — ³ Joan. xvi, 24. — ⁴ Luc. x, 17.